

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/2/2017
Identifikačné číslo spisu:	8112214573
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8112214573.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Jozef Tarabčák, so sídlom Hlavná 13, 080 01 Prešov, správca konkurznej podstaty úpadcu VPMK, s.r.o. v konkurze, so sídlom Priemyselná 534, 082 12 Kapušany, IČO: 31 679 960, proti žalovanému: H. P., bytom L. č. XX/XX, XXX XX W., právne zastúpený advokátom JUDr. Dušanom Maruščákom, so sídlom Hrnčiarska 1619/42, 091 01 Stropkov, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Prešov sp. zn. 2Cbi/23/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1CoKR/2/2015-96 zo dňa 11. novembra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1CoKR/2/2015-96 zo dňa 11. novembra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 18. novembra 2014 č. k. 2Cbi/23/2012-72 určil, že právny úkon, ktorým dňa 18.6.2010 úpadca poukázal na účet žalovaného sumy 243.329,78 Eur, 175.429,86 Eur a 50.000,- Eur, je voči veriteľom úpadcu v konkurze právne neúčinný. Súčasne uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do všeobecnej podstaty sumu 468.758,78 Eur. Právne vec posúdil podľa ust. § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len ZKR).

2. Z obsahu odôvodnenia vyplýva, že uznesením z 25.11.2011 č. k. 1K/58/2011 Okresný súd Prešov začal konkurzné konanie na majetok úpadcu s účinkami ku dňu zverejnenia uznesenia dňa 2.12.2011 a uznesením zo dňa 13.1.2012 č. k. 1K/58/2011 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a žalobca bol ustanovený do funkcie správcu. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že úpadca poukázal žalovanému sumu v celkovej výške 468.758,78 Eur. Žaloba na určenie neúčinnosti právneho úkonu bola uplatnená v zákonom stanovenej lehote. Do konkurzu si veritelia prihlásili pohľadávky v celkovej výške 749.836,42 Eur, podľa konečného zoznamu pohľadávok v čase uskutočnenia prevodov peňazí mal úpadca záväzky, ktoré vznikli v roku 2009 minimálne vo výške 6.487,24 Eur. V čase zaplattenia sumy 468.758,78 Eur

žalovanému mal úpadca existujúce splatné záväzky veriteľov prihlásených pohľadávok v celkovej výške 606.190,80 Eur. K právnomu úkonu, ktorý je predmetom odporovania, tak došlo v čase platobnej neschopnosti úpadcu, postupom žalovaného ako spriaznenej osoby došlo k zmenšeniu majetku úpadcu, v dôsledku čoho už nie je možné vyplatenú sumu použiť na uspokojenie prihlášok veriteľov. Nárok žalobcu na určenie neúčinnosti právneho úkonu vyhodnotil súd prvej inštancie ako dôvodný.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1CoKR/2/2015-96 zo dňa 11. novembra 2015 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

4. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že k prevodu finančných prostriedkov došlo dňa 18.6.2010 v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom (úpadcom), v dôsledku čoho úmysel dlžníka (úpadcu) ukrátiť svojich veriteľov sa predpokladá priamo zo zákona. Predpokladá sa aj vedomosť druhej strany, t. j. žalovaného, o tomto úmysle, keďže tento v priebehu súdneho konania nepreukázal opak. Dodržaná bola aj zákonná lehota 5 rokov pred začatím konkurzného konania upravená v § 60 ods. 3 ZoKR, ako aj lehota jedného roka od vyhlásenia konkurzu stanovená v § 57 ods. 2 ZoKR. V konaní boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku týkajúceho sa odporovacej žaloby podanej podľa § 60 ZoKR.

5. Odvolací súd v súvislosti s chybným poučením, obsiahnutým v písomnom vyhotovení rozhodnutia súdu prvej inštancie, uviedol, že rozsudok bol síce dňa 18.11.2014 vyhlásený v neprítomnosti účastníkov, ale z odôvodnenia preskúmaného rozsudku nevyplyva, že by bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie podľa § 153b OSP. Z tohto dôvodu poučenie účastníkov v závere preskúmaného rozsudku o neprípustnosti odvolania považoval odvolací súd za zjavnú nesprávnosť, ktorej dôsledkom je len právo účastníkov tohoto konania podať odvolanie v lehote troch mesiacov od jeho doručenia (§ 204 ods. 2 OSP).

6. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia priamo konštatuje, že rozhodol o veci ešte pred uplynutím lehoty na podanie odvolania žalovanému, pretože tento odvolanie podal ešte dňa 10.12.2014 po nesprávnom doručení rozsudku samotnému žalovanému, avšak táto vada konania nemala žiaden vplyv na vecnú správnosť preskúmaného rozsudku, na základe čoho podľa § 219 ods. 1 OSP napadnutý rozsudok potvrdil.

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Namietal, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Poukázal na § 158 ods. 2 OSP, podľa ktorého sa rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk. Rozsudok možno považovať za doručený, iba ak sa tak stalo spôsobom predpokladaným v ustanoveniach § 45 a nasl. OSP. Podľa § 49 ods. 1 OSP, ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. So zreteľom na závažné procesné dôsledky spojené s doručovaním rozhodnutí je potrebné, aby boli vždy dodržané kogentné ustanovenia o doručovaní; ich porušením dochádza k narušeniu právnej istoty a ochrany práv účastníkov konania.

8. V predmetnej veci udelil žalovaný dňa 22.10.2012 plnomocenstvo na zastupovanie pre celé konanie advokátovi JUDr. Dušanovi Maruščákovi, pričom v čase doručovania rozsudku súdu prvej inštancie toto zastupovanie zástupcom s plnomocenstvom pre celé konanie nezaniklo žiadnym zo zákonných dôvodov. Napriek tomu rozsudok nebol doručený zástupcovi žalovaného, ale iba žalovanému do vlastných rúk. Keďže tento bol právnym zástupcom poučený, že rozsudok súdu prvej inštancie bude doručený jemu, žalovaný doručeniu nevenoval náležitú pozornosť, nakoľko udelil pokyn na podanie odvolania svojmu právnomu zástupcovi. Až po telefonickom dotaze žalovaného u svojho právneho zástupcu zistil, že rozhodnutie mu nebolo vôbec doručené. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo síce podané dňa 08.12.2014 odvolanie, avšak právny zástupca vôbec nemal k dispozícii písomné vyhotovenie rozsudku a vychádzal iba z jeho výrokovej časti a predpokladaného obsahu, ktorý mu bol žalovaným prezentovaný iba telefonicky a zástupca nemal žiadnu vedomosť o tom, že rozsudok bol dokonca vydaný ako rozsudok pre zmeškanie.

9. K doručeniu rozsudku súdu prvej inštancie právnomu zástupcovi žalovaného došlo až dňa 06.11.2015, kedy mu bol tento doručený Krajským súdom v Prešove. Až vtedy bolo zistené, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie. Dňa 16.11.2015 preto žalovaný podľa § 153c ods. 1 OSP podal návrh na zrušenie tohto rozsudku z dôvodu, že neboli splnené zákonné predpoklady podľa ustanovenia § 153b ods. 1 OSP na vydanie rozsudku pre zmeškanie, a teda nebol žiadny zákonný dôvod na to, aby odvolací súd vo veci konal a rozhodol.

10. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného vyjadril tak, že ho navrhol ako neprípustné odmietnuť z dôvodu, že žalovaný podal odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom riadne prejednané. Na druhé podané odvolanie zo dňa 16.11.2015 sa nemá prihliadať z dôvodu, že toto už bolo vyhodnotené odvolacím súdom ako bezdôvodne predložené, keďže vo veci bolo odvolacím súdom rozhodnuté rozhodnutím zo dňa 11.11.2015.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie žalovaného bolo podané na prepravu dňa 8. januára 2016 a doručené súdu prvej inštancie dňa 12. januára 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

12. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné a napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

14. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalovaného (ďalej aj „dovolateľa“) posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalovaný toto dovolanie podal.

15. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

16. Podľa § 238 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

17. Podľa § 238 ods. 3 OSP je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 OSP.

18. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nemá znaky uvedených rozhodnutí a dovolanie podľa § 238 OSP tak voči nemu nie je prípustné.

19. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných vád (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát). Na tieto vady, prihliada dovolací súd z úradnej povinnosti, to znamená aj vtedy, keď neboli dovolateľom výslovne namietané, čo je záver, ktorý možno vyvodiť z druhej vety § 242 ods. 1 OSP .

20. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ OSP netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Dovolateľ však výslovne namietal existenciu odvolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa postupom súdu účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom. Rozumie sa tým taký vadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

21. Podľa § 49 ods.1 OSP ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť iba tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj účastníkovi. Znamená to, že pokiaľ má účastník zástupcu pre celé konanie, je súd povinný písomnosť doručovať tomuto zástupcovi. Účastníkovi súd doručuje písomnosť v prípade, ak má sám osobne niečo vykonať. Nesprávny postup pri doručovaní má za následok jeho neúčinnosť, a to aj v prípade, že súd doručí rozhodnutie samotnému účastníkovi.

22. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaný bol už počas konania pred súdom prvej inštancie zastúpený advokátom - JUDr. Maruščákom, ktorému dňa 22. októbra 2012 udelil plnú moc na všetky právne úkony spojené so zastupovaním v predmetnom spore (na č. l. 17 spisu). Toto procesné plnomocenstvo bolo doložené do súdneho spisu dňa 31. októbra 2012, ešte pred meritórnym rozhodnutím súdu prvej inštancie. Následne súd prvej inštancie rozsudok č. k. 2Cbi/23/2012-72 zo dňa 18. novembra 2014 doručoval do vlastných rúk len priamo žalovanému. Rozsudok bol žalovanému doručený dňa 28.11.2014, čo vyplýva z doručenky na č. l. 76 spisu. Súd prvej inštancie, napriek doloženému plnomocenstvu pre právneho zástupcu, nedoručoval rozsudok právnenému zástupcovi žalovaného (dokonca v záhlaví rozsudku súd prvej inštancie opomenul uviesť označenie právneho zástupcu žalovaného a tento nedostatok doposiaľ nebol napravený vydaním opravného uznesenia).

23. V odvolaní žalovaného zo dňa 8.12.2014, doručeného súdu prvej inštancie dňa 12.12.2014, žalovaný okrem iného namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie mu stále nebol doručený (č. l. 79).

24. Po predložení veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného tento doručil odvolaním napadnutý rozsudok právnenému zástupcovi žalovaného do vlastných rúk dňa 6.11.2015, čo vyplýva z doručenky na č. l. 94 spisu. Následne dovolací súd rozhodol verejným vyhlásením rozsudku dňa 11.11.2015, t. j. v lehote kratšej ako 15 dní od doručenia prvoinštančného rozhodnutia právnenému zástupcovi žalovaného.

25. Zo zákonnej úpravy doručovania obsiahnutej v danom čase v aktuálne platnej procesnej úprave jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie bol povinný rozsudok doručiť právnenému zástupcovi

žalovaného. Doručenie rozsudku priamo žalovanému nemožno považovať za správne a účinné, najmä s prihliadnutím na okolnosť, že prvoinštančné rozhodnutie bolo vydané s poučením o odvolaní pre rozsudok pre zmeškanie, ktorého účinky, a spôsob obrany voči nemu, sú procesne prísnejšie. Lehota na podanie odvolania začala plynúť až dňom nasledujúcim po doručení rozsudku právnomu zástupcovi žalovaného dňa 6.11.2015 a uplynula dňa 21.11.2015 (sobota), teda posledný deň lehoty pripadol na najbližší pracovný deň, a to na 23.11.2015.

26. Žalovaný doručil súdu dňa 19.11.2015 odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie. O tomto odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 4CoKR/2/2016-118 tak, že vec vrátil súdu prvej inštancie ako bezdôvodne predloženú. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nakoľko vo veci už rozhodol rozsudkom č. k. 1CoKR/2/2016-96 zo dňa 11.11.2015, vo veci odvolania žalovaného už nemôže rozhodovať.

27. Dovolací súd s poukazom na uvedený procesný postup odvolacieho súdu uzavrel, že ak dovolací súd rozhodol o odvolaní žalovaného už dňa 11.11.2015 bez toho, aby vyčkal na uplynutie lehoty na podanie odvolania, odňal tým žalovanému možnosť konať pred súdom, čím je daná prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Táto procesná vada je zároveň aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd musel napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto procesnou vadou je zmätočné.

28. Dovolací súd z uvedeného dôvodu rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP).

29. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.